

Kaj je Beauvoir:

Sužnja

Roman.

— Tiho, vitez, pozabili ste, da nisva v Parizu in da imajo tu stene ušesa. Res je, da me grofica rada vidi. Grom in srela, človek nima zaman moje spretnosti in moje postave.

— Vredni ste ljubezni, — je dejala maska porogljivo, kar je pa markiz preslišal. — Počakajte, saj veste, da bova imela opraviti z nevarnim, izurjenim kvrtopircem z nekim Arnolfo, ki nam je padel z neba in ki je sklenil že nebroj stav z našimi najbogatejšimi bankirji.

— Ta bo prej umrl, preden naju obigra. Neverjetno srečo imam, samo če ne igram doma. Ne hvaliti bi se, če bi moral postavim igrati v Parizu proti pustolovcu Cagliostro! To je eden onih, ki so me vedno oskubili.

— Ali veste kaj o njem? Baje je bil v Benetkah z nekim Casanovo.

— Da, s tem lopovom, s to propalico... ne poznam ga, prepričan sem pa, da bi bili tudi vi mojega mnenja. Benetška policija je oba aretirala, samo priznati noče.

— Ali mislite, da je policija...

— Nedvomno, pritožil sem se Grimaniju. Da ne pozabim, dragi vitez, ali bi ne odločila tu mask? Pod masko in v domini se namreč potim.

— Kar odložite jo, markiz. Jaz jo pa raje obdržim. Da, dogodek, o katerem se je mnogo govorilo, dvoboj, ki sem ga imel v Padovi...

— S kom pa?

— Grom in strela, z nekim milanskim častnikom, ki je zabavljaj na Francijo. Povem vam to pozneje. Ta hip pa morava dobro paziti. Boste videli, dragi moj, kaj se pravi imeti pri kartah srečo.

Ura je odbila polnoč in markiz de Saluces se je moral previdno stisniti k zidu, ko je zagledal množico mask, od katerih so pobirali reditelji s križcem označene vstopnice. Med enako oblečeno in zgovorno množico je bilo več dam z zametastimi maskami in golimi rokami. Ene so držale svoje uhane, da bi jih kdo ne ukradel, druge so se pa brisale, ker je bilo zelo vroče. Reditelji so že naznanjali začetek igre.

Ko se je množica razdelila okrog miz, je zagledal markiz de Saluces mnogo služabnikov, ki so prihiteli na Arnolfovo migljaj z denarjem. Z njimi je prišlo več rediteljev, ki so jim delali pot do prihoda glavnega igrača, čigar sedež je bil za mizo, kjer so igrali farao.

Tisti hip je obkolila viteza de Plumariera in markiza skupina plemičev, deloma maskiranih, deloma ne. Med njimi je markiz spoznal Mocenigo, Trevisanija in še nekatere. Zdelo se je, da vsi poznajo viteza de la Plumariera in da ga zelo spoštujejo.

No, točni smo, gospoda, vsi smo točni kakor ura. Davi brodovje, ki je odplulo na morje, nocoj igra. Markiz de Solmes drži naš bank, kajne, vitezi cenjeni?

Čast mi je, gospoda, in držal ga bom proti vsakomur. Koga pa še čakamo?

— Plemiča, ki se imenuje baje Arnolfo. Pod tem imenom se skriva po mnenju nekaterih Teodor Corner, ki ga je bivši dož izgnal iz Benetk, ker je imel ogromne dolgove. Ves, Trevisani, — je nadaljeval Mocenigo, — tisti Teodor Corner, kateremu si tudi ti še dolžan.

Komaj je Mocenigo izgovoril te besede, je vstopil domno z ogromno masko, ki mu je zakrivala tudi spodnji del obraza. Neznane je bil malo pijan in z robcem si je zatiskal usta. Stopil je k služabnikom, ki so držali zabojčke, polne cekinov. Zašepetal jim je nekaj in sedel mirno za mizo. Njegova lasulja je tako dišala po ciprskem pudru, njegove manšete so bile tako dolge in meč tako čudno okrašene, da bi človek mislil, da prihaja iz benetške province, kjer si je prihranil mnogo denarja.

— Dovolite, gospod, — je dejal Trevisani in stopil k neznanecu, — da pozdravimo v vaši osebi enega najznamenitejših igračev.

— Najodličnejših, — se je oglašil Mocenigo.

— Najspretnejših, — je pripomnil vitez de la Plumariera.

— Najnevarnejših, — je zamrmral markiz, videč ogromno množico cekinov, lesketajočih se pred neznanecem.

Novi prišlec ni odgovoril na poklon. Pustil je svoje nasprotnike, da so sedli in kmalu je reditelj zaklical:

— Igra se pričinja!

V tem svečanem trenutku sta se odgnili zavesi na obeh koncih igralnice. Ena je odprla pot dožu in njegovemu spremstvu, druga pa grofici d'Azola, opirajoči se na Grimanijevo ramo.

VII.

Denar iz Ghetta.

Grofica je bila bleda. Naglo se je ozrla po razsvetljeni dvorani, potem je pa sedla s svojim spremstvom na zametasto klop kraj doževega sedeža.

Zdelo se je, da je strašen prizor iz črpane Fatiine moči. In res je malo prej

govorila z židovo hčerko. Ker je pa bila preveč razburjena, da bi jo poslušala, in preveč ljubosumna, da bi ji verjela jo je zaman prosila in tudi grožnje niso nič zalegle. Ziana ji je pripovedovala samo o zagoneški, ki je niti ona ni razumela.

Potem je postala iz pokroviteljice rivalinja in je Ziano spodila. Ziano, ki ji je žid tisti hip brisal solze in se ves tresel od razburjenja.

— Kaj poveš? Ona da te je spodila? — je dejal in stiskal hčerino roko v svoji. — Ona grofica d'Azola! Ah, če bi mogel spregovoriti, ah, če bi smel z resnico na dan! Toda kakšen je tvoj zločin, česa te je dolžila?

— Dolži me, dragi oče, da sem vzbudila Taddejevo ljubosumnost, da sem ga pognala na vojno... jaz, ki bi dala vse na svetu za njegovo srečo!

— In kaj še?

— Pravi tudi, da je bil ta zagoneški kavalir, ki je zahajal k nam... da je bil to... o dragi oče, sram me je povedati, toda ta ženska pravi, da je bil moj ljubček.

In Ziana si je zakrila obraz z rokami. Jokala je tako, da ji je ginjeni žid obljubil, da spregovori o tem z dožem.

— Benetke, — je dejal starec, — Benetke, nevaležno in proketo mesto! Kako je mogoče verovati tu v nedolžnost, ko pa razuzdanost tako drzno trimfira spričo vseh, ko ti očitajo zločin, da si sprejela pod svojo streho prijatelja. Toda potolaži se, poiščem dožo in spregovorim z njim, on ti vrne naklonjenost grofice d'Azola. Dotlej pa pozabi, da te je tako kruto žalila. Rada je imela Taddeja in nenadni odhod tvojega ženina...

— Dragi oče, vi ste mi edina uteha. Bog mi je priča, da nisem kriva, bog mi je priča, da sem imela s prijateljem, ki je zahajal k vam, samo usmiljenje in sočutje. Če je ta prijatelj še v Benetkah, bo lahko ovrgel vse laži. Taddeo, Taddeo, bože moj, ali mi ga usoda vsaj vrne? — je tarnala Ziana.

Pri tem je naslonila glavo na očetovalo ramo. Žid je zaklenil vrata svoje pisarne, da bi ju nihče ne motil, toda za mrežo so se kmalu začeli razburjeni glasovi:

— Žid, menjaj mi tole menico!

— Žid, tu je menica na sto dukatov.

— Žid, jaz sem markiz Malatesta.

— Jaz pa prokurator Steno.

Ottale ni odprl, marveč je pomolil koščeno roko pod mrežo in menjal menice, ki so mu jih dajali igrači.

— DARUJTE PODP. DRUŠTVU SLEPIH. LJUBLJANA. WOLFOVA UL. 12.

Iz življenja cesarja Franca Jožefa

Cesarjevo zakonsko življenje. — Prestolonaslednik Rudolf. — Ministri in cesar. — Iz zadnjih let. — Cesar je bil zelo konservativen.

Skoraj istočasno sta izšli dve biografiji cesarja Franca Jožefa, Tschupikova v Nemčiji in prof. dr. Redlicha, ki je bil za časa Karla zadnji avstrijski finančni minister in biva sedaj v Cambridgeu. J. S. Machar je prispeval k življenjepis cesarja Franca Jožefa zanimive podatke, ki jih je posnel zlasti iz cesarjevih pisem igralci Schratovi. Zadnji ljubici starega avstroogrškega monarha. Iz vseh teh del posnemamo nekatere karakteristične poteze o značaju predzadnjega Habsburžana na prestolu države, ki jo je zadel kazen za vse grehe Habsburžanov nad podjarmljenimi narodi.

Razmeroma malo se je pisalo o razmerju Franca Jožefa do njegove žene Elizabete. Kmalu po poroki je prišlo razočaranje, zakonca sta živela ločeno od mize in postelje. Samo Deak je imel pred usodno bitko pri Kraljevem Gradcu toliko poguma, da je pri dvorni paradi vzkliknil: »Veličanstvo, napravite vendar že enkrat red v lastni rodbini!« In na splošno začudenje je cesar ubogal in 22. aprila 1868. mu je rodila cesarica hčerko. K temu dogodku pripominja Redlich: Ko se je hčerka rodila in ko je cesarica našla cili svojega življenja, so bili pozabljeni mnogi tragični dogodki, ki so se odigrali med cesarjem in njo.

Prestolonaslednik Rudolf spada med Habsburžane zadnjega stoletja in po njegovih žilah je tekla drugačna kri. Machar stoji na stališču, da se je med habsburško kri pomešala druga kri in da ni izključeno, da je imela mati Franca Jožefa ljubavno razmerje z Napoleonom sinom. Morda je to fikcija, gotovo pa je, da je bil Rudolf zelo svojeglav in ekscentričen. Inteligenca ga je imela zelo rada in vsi so pričakovali, da nastanejo velike izpremembe, ko zasede prestol on. Govorilo se je, da se je hotel posvetiti študiju naravoslovnih ved na univerzi, toda cesar mu tega ni dovolil. Mati mu je bila dolga leta tuja. Šele ko je dorastel, je razumel njeno navdušenje za romantizem. Ko se je cesarica navduševala za pesnika Heinricha Heineja, se je posrečilo Rudolfu dobiti njegove rokopise, ki jih je dal lepo vezati in jih je poklonil materi.

Razmerje ministrov do cesarja in nasprotno je najbolje izrazil grof Taaffe, ki je Francu Jožefu zvesto služil skoraj

15 let. Ko so njegovi ministrski nasledniki pridobili zase tisk, da jim je pel slavo, je dejal: stari grof tik pred smrtjo: Jaz sem delal drugače. Naročil sem tisku, da me je ostro napadal, potem sem pa prosil cesarja, naj me brani. Franc Jožef namreč ni imel rad, če so ministri naročali novinam, naj utrjujejo njihovo popularnost in pišejo o njihovih zaslugah. Menil je, da igra v tem pogledu odločilno vlogo njegovo mnenje, ne pa sodbja javnosti.

Iz zadnjih let življenja Franca Jožefa je zanimivo njegovo razmerje do armade in vojne. Redlich je prepričan, da se je stari cesar težko odločil za vojno. Razumel je pa, da vrhovnega poveljstva ne more prevzeti in strinjal se je z vojaškimi činitelji, da je sposoben za to mesto samo general Conrad von Hötzendorf. Vendar mu pa habsburška žilica ni dala miru in moral je dolžiti člena cesarske rodbine nadvojvoda Friedricha vsaj za nominalnega vrhovnega poveljnika. Toda istočasno z njegovim imenovanjem je izdal cesar zaupno povelje, v katerem je Friedrichu pravo vodstvo armade odvzel in izrecno odredil, da se mora ukloniti vsem ukrepom generalnega štaba. Zato ni čudno, da je imel Friedrich dovolj časa za preganjanje slovanskih politikov. Sokolov itd.

Franc Jožef je bil strašno konservativen. O tem pripoveduje pisatelj Machar. Konservativen je bil tudi glede obleke. Doma je nosil na plešasti glavi črno čepico in ko je bila ponošena, mu je moral preskrbeti dvorni maršal novo. Toda gorje dvornemu maršalu, kajti cesar je začel besneti in zmerjal ga je kakor izvošček, kajti nove čepice ni hotel nositi. Vrgel jo je proč in si pokrill plešo s staro.

Enako je bilo tudi z lovskimi jerhastimi hlačami. Bile so oguljene in že večkrat zakrpane. Zato so jih dali gonjaču, cesarju so pa kupili nove. Toda cesar je zopet besnel, vrgel je nove hlače proč in moral si mu vrniti stare. V cesarjevem gradu Schönbrunn ni bilo moderne kopalnice. Če se je hotel cesar kopati, so mu morali nositi toplo vodo iz kuhinje v kad. Nobena sila na svetu ga ni pripravila do tega, da bi dovolil napraviti moderno kopalnico. Celo konj se je moral ukloniti njegovim volji.

Zahvala

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob prerani smrti našega nenadomestljivega, dobrega, zlatega ateka in soproga, gospoda

dr. Ivana Dimnika

se vsem najpristrčneje zahvalujemo. Posebno se zahvalujemo g. primariju dr. Murgelnu v Krškem za požrtvovalni trud ves čas njegove težke bolezni, častit. g. župniku Filipiču v Krškem za tolažilne obiske, častit. g. župniku Gašperiču v Trbovljah, g. Škulju, g. dr. Rošu, g. dr. Dobovišku in g. Kosu za poslovilne govore, pevskim društvom v Krškem in Trbovljah za gniljivo petje, učitelstvu v Krškem za lepo žalno petje šolske mladine, Sokolskemu društvu v Krškem, Brezicah, Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Ciril-Methodovi družbi, Gasilnemu društvu v Krškem in Trbovljah za častno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala vsem darovalcem prekrasnega cvetja in vsem onim, ki so nam stali v bolezni tolažljivo ob strani, in prav vsem, ki so se v tako častnem številu udeležili pogreba našega nepozabnega pokojnika.

Krško, dne 29. oktobra 1928.

Globoko žalujoča soproga in otroci.

Krasna bukova drva
zdrava, popolnoma suha, iz pokritega skladišča, dobavljiva promptno
Čebin, Wolfova 1. Tel. 2756. 93-1

Dvodružinska hiša
(nova) z vrhom in električno razsvetljavo 15 min. od glavne pošte, se ugodno proda. Ponudbe na upravo lista pod »Solmčna lega«/2082.

Stanovanje
obstoječe iz dveh ali več sob, kuhinje in priključni izjem za takoli. Cenjene ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »November«/2084.

Uradniška družina
mirna, isče za takojšnjo vselitev stanovanje 3-4 sob in kuhinje. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Takoli/XI/2083«.

Zaganje drv
z motorno žago. Urajan Franc, Vilharjeva cesta. Telefon 28-20. 16-T

Služba vratarja
ali nočnega čuvaja isče invalid. Ponudbe na upravo lista pod »Takolišnji nastop«/1978.

Krizanteme
v velikih izberi Resljeva cesta 22. 2075

V najem oddam
hlev za 8 glav živine, stanovanje za 3 osebe, 2 veliki kipi, velik pod, 1 oral in pol zemlje oziroma travnika, je lahko tudi za stavbo event. tudi prodam. Nahaja se na periferiji mesta Ljubljane. Naslov se izve v upravi »Slov. Naroda«. 2069

Za stavbe

po znanih cenah vsakovrsten suh, resan in zagan les vsako množino v zalogi. Zaganje, odpa tki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

Fran Suštar,
lesna industrija in trgovina, parna žaga
Ljubljana, Dolenjska cesta

Sukno - Doubl
Kamgarn
za moške obleke, velika izbira - ugodne cene
R. Miklauc
Pri Skofju
LJUBLJANA, Lingarijeva
ulica - Medarska ulica
- Pred Skofjo

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskomтира menice, inka. Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem Kot pooblaščen prodaja et srečk Drzavne razredne loteri. str. fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse računu ter jih obrestuje po dogovorni naiugodne e vodi poseben oddelak za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne stele na hrške in zele gradninskih nogo